

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejema.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust,
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 62.

Sreda, 3. avgusta 1932.

Leto VII.

V Budimpešti so obesili dva politična zločinca.

Na Ogrskem niso najboljše socialne razmere, o povoljnih političnih razmerah pod diktatom ogrskih magnatov pa niti govora ne more biti. Socialne razmere silijo nezaposlene, da na kakršenkoli način, ker političnih pravic ni, izražajo svojo bedo in svoje želje in voljo. Tako je prišlo v zadnjem času, da je ogrski režim napolnil ječe z lačnimi in politično osumljenimi državljani. — Vsako leto odkrije madžarski režim eno ali dve zaroti, da s tem opravičuje svojo »potrebo«. Zarotniki so seveda tudi komunisti. Proti zarotnikom imajo preki sod v zaščito države, ki določa, da proti smrtni obsodbi tega sodišča ni pritožbe za obsojenca, torej ni pomilostitve.

Tri dni se je vršila v Budimpešti pred tem sodiščem obravnava proti komunističnim zarotnikom Emeriku Szalayu in Aleksandru Fürstu. Oba sta bila obtožena veleizdaje in obsojena na smrt v petek ob enih popoldne in ob pol petih že obešena, ker je isto sodišče odklonilo prošnjo za pomilostitev. Oba obsojenca sta inteligentna; prvi je star 29, drugi pa 32 let.

Sodišče pravi v utemeljitvi zavrnitve prošnje za pomilostitev, da je dokazano, da sta vzdrževala urad, bila v zvezi z inozemskimi organizacijami in jim pošiljala poročila. Dokazano je dalje, da sta dajala denar in nasvete svojim somišljenikom. Iz teh dejstev je nedvomno razvidno, da sta pripravljala družabno revolucijo in hotela uvesti diktaturo proletariata. Tako delovanje spada pred preki sod, ki ga sme sodišče kaznovati le s smrtjo. Zato se prošnji za pomilostitev ne more ugoditi.

Obtožena sta sicer zagotavljala, da so jima bile izpovedbe izsiljene (so ju preteпали) v ječi, niti nista smela imeti razgovor s svojim zagovornikom. Obsojena sta bila potemtakem zaradi »agitacije, ne pa zaradi »revolucionarnih dejanj«.

Z njima je bilo obtoženih še 12 sokrivcev, ki so pa bili izročeni, razen enega, rednemu sodišču.

Vislice zaradi komunistične agitacije je zaveda evropske civilizacije, zakaj tudi v drugih državah obsojajo politične nasprotnike, toda ne na smrt. Na Ogrskem je snoval nedavno desni radikalec Vanay jako obsežno revolucijo, pa je bil obsojen samo na šest mesecev ječe. Vsi njegovi tovariši pa so bili oproščeni. Tu pa določijo gospodje magnati za dva agitatorja — vislice.

Kako se postopa na Ogrskem v ječi, pripoveduje »Liga za človeške pravice«. Trdi, da ima dokaze za to, da v ogrskih ječah politične in druge osumljence mučijo. Liga je v podobnih primerih že večkrat z uspehom protestirala.

Resnica je, da tudi v Rusiji »veleizdajalce« smrtno kaznujejo, zlasti, če sabotirajo gospodarski program. Toda zaradi tega ni opravičena razredna justica, razredni umori, zakaj naše načelo je — proč s smrtno kaznijo sploh, tembolj pa s smrtno kaznijo zgolj zaradi politične agitacije.

Madžari so v zmoti, če mislijo, da bodo s svojim razrednim terorjem in trinoštvom ustavili razvoj.

Nemčija je volila.

Delavstvo je obdržalo vse svoje pozicije. — Fašizem je pogoltnil vse meščanske stranke razen centru.

Volitve v državni zbor naj prinesejo odločitev. Tako sta mislila predsednik nemške republike Hindenburg in njegov zaupnik kancler baron Papen. V tej veri so ju pa utrjevali fevdalci, bankirji in monarhisti, ker so mislili, da je njih seme, fašizem, že dozorelo. Izid volitev pa ni prinesel odločitve. Prej je ustvaril še večjo razcepljenost, ki skoro onemogoča parlamentarno koalicijsko vlado. Vsem desničarskim strankam manjka 22 mandatorov do absolutne večine; istotako pa tudi bivša weimarska koalicija nima večine. Pridobili so pri teh volitvah dejansko največ komunisti, dasi so fašisti pomnožili svoje mandate od 120 na 230. Ker se je od zadnjih volitev število volilcev povečalo, bo štel novi državni zbor 607 poslancev, torej 30 več kakor prejšnji državni zbor.

Rezultat volitev za poznavalce razmer sicer ni presenetljiv. Nedvomno pa je kancler Papen sam pričakoval tak rezultat, ker mu bo olajševal izvrševanje njegovega programa. Parlament, ki ni sposoben za delo, se odgodi; da se razčisti politične razmere, je treba odvzeti politično moč predvsem komunistom in eventualno tudi socialističnemu delavstvu. Potem bo »politična miza čista«. In kancler Papen bo vladal absolutistično dalje brez parlamenta, dokler ne izmisli kake nove taktične poteze, da se približa svojemu namenu. Tako računa kancler, kar pa kaže, da politična borba v Nemčiji s temi volitvami ni končana, marveč je prišla v še bolj aktualni štadij, kakor je bila pred volitvami.

Odpor proti reakciji. Hladnokrvnost nemških političnih strank.

Nemški narod je menda najbolj potrepljiv narod na svetu. V nedeljo je nemški volilec šel letos že četrtoč na volišče, izvemši občinske in druge volitve. Prvič je bila volitev predsednika republike dne 13. marca in ožja dne 10. aprila. Predsednika Hindenburga so izvolili, da ne pride Hitler do oblasti. Sedaj je pa isti Hindenburg imenoval baronsko vlado, razpustil parlament na predlog Hitlerjancev in vojaške kamarije. Nato so bile volitve v pruski deželni zbor dne 24. aprila in končno v nedeljo volitve v državni zbor. Udeležba pri vseh teh volitvah je znašala nad 80 do 90 odst. volilcev. To je znak neskončnega potrpljenja, morda pa tudi globoko ukoreninjena zavest demokracije.

Za nedeljske volitve se je vršila poleg medsebojnega razračunavanja in propagande borba zlasti z reklamnimi zastavami. Seveda tudi s sijajnimi volilnimi manifestacijami, kakor bi že deset let ne bilo volitev. Pet zastav je bilo med prvimi bojevniki: rdeča s tremi puščicami (železna fronta), oficijelna zastava socialno-demokratskega in strokovno organiziranega delavstva; črna-rdeča-rumena zastava kot splošno republikanska, ki so se zbi-

rali okoli nje socialni demokrati, centum in državna stranka; rdeča s kladivom in srpom — komunističnih pristašev; Hitler je imel rdečo zastavo s kljukastim križem, Hugenberg pa cesarsko črno-belo-rdečo. Stranke so nastopale pri volitvah samostojno, dasi sta se karakteristično razločevali dve smeri: ena za demokracijo in druga za absolutistično diktaturo.

Iz teh razlogov in radi politične zrelosti ogromnega števila nemškega delavstva pri teh volitvah ni bilo pričakovati preokreta na desno, oz. popolnega uspeha Hitlerjanstva.

Demokratske stranke so v tej volilni borbi, v kateri je sodeloval ves kapital, veleposest, cesarski generali ter neumna množica indiferentov, sijajno prestale težko izkušnjo, ki daje nado, da reakcija ne bo tako lahko izvojevala oblasti nad demokratičnim narodom, ki se s takim zatajevanjem bori za svoje in človeške pravice sploh.

V znamenju čuvstev.

Nemške državnozborske volitve so bile volitve čuvstev. Pridobile so največ stranke, ki so največ obetale ter oznanjevale revolucijo, ki se utegne izvesti v štirindvajsetih urah. Grozovita izzivanja, demagoška hujskanja in tudi pretepi in poboji so pritegnili volilce, čeprav stranke nimajo konkretnega izvedljivega programa. V tej psihozi se je vršila volilna borba.

Na drugi strani pa vidimo druge stranke, ki so z mirno razsodnostjo nastopale pri volitvah in imajo pozitiven program, da so se obdržale na svojih pozicijah, ker imajo zavedne volilce. Socialna demokracija je izgubila nekaj mandatov, ker je za enega poslanca potrebnih 60.000 glasov, ni se pa nje postojanka omajala niti za pičico. Tudi v novem državnem zboru bo socialna demokracija najmočnejša opozicijska stranka.

Število glasov za posamezne stranke.

Glasovalo je 36.845.279 volilcev, to je 83,2 odst. vseh volilcev.

Stranke so dobile glasov:

narodni socialisti	13.732.779
socialni demokrati	7.951.245
komunisti	5.278.094
centrum	4.586.501
nemški nacionalci	2.172.941
radikalni srednji sloji	8.733
bavarska ljudska stranka	1.190.453
nemška ljudska stranka	443.548
državna stranka	371.378
krščanski socialisti	364.749
gospodarska stranka	146.061
nemška kmečka stranka	187.081
würtemberska kmečka zveza	96.859
stranka podežel. ljudstva	91.284
socialna delavska stranka	72.569
nemško-hannoverska stranka	46.872
stranka ljudskega prava	40.887
razne manjše skupine	
skupno	122.246

Razdelitev mandatov.

Predvidoma bodo mandati v novem državnem zboru pripadali strankam tako-le (števila v oklepaju pomenijo število poslancev v prejšnjem državnem zboru):

Narodni socialisti 230 (120 več kakor doslej), socialni demokrati 133 (3 manj), komunisti 89 (11 več), centrumaši 76 (7 več), nemški nacionalci 37 (5 manj), člani bavarske ljudske stranke 22 (3 več), člani nemške ljudske stranke 7 (20 manj), državna stranka 4 (12 manj), krščanska socialna stranka 2 (12 manj), nemška kmečka stranka 2 (3 manj), würtemberska kmečka zveza 2 (1 manj) in stranka podeželskega ljudstva 2 (14 manj).

Z zaključkom državnozborskih volitev stopa nemška notranja politika v poostreno borbo. Inozemstvo na izidu volitev ni prav nič razočarano, je pa prepričano, da je fašistično kričanje doseglo vrhunce svoje slave ter da se bo fašizem moral, če hoče obstati, staviti javno v službo reakcije. S tem bo pa zaključen njegov renome kot radikalna in »socialna« stranka.

V tem težkem političnem boju so naše simpatije na strani socialne demokracije, kateri želimo v borbi največ uspeha.

Manifestacija za mir v Bolgariji.

Z ozirom na poziv socialistične internacionale, da naj socialistične množice prično borbo za mir, so bolgarski socialisti organizirali posebne odbore za akcijo za mir. V teh odborih so združeni vsi levičarski elementi.

V Sofiji je imenovani odbor sklical minulo nedeljo shod. Na njem bi bil moral govoriti sodrug Asan Zlatarov, profesor, socialist. Shod je sklicala socialistična omladina, toda policija je shod razgnala.

Herriot namerava odstopiti?

Predsednik francoske vlade ima težkoče s parlamentom, ker se mednarodna politika razvija po mednarodnih razmerah, ne pa po volji Francije. Herriot namerava zaradi teh težkoč pustiti predsedstvo vlade ter obdržati samo ministrstvo za zunanje stvari.

Avstrijski Heimwehr v razpadu.

Boj za ratifikacijo lausannskega dogovora o avstrijskem posojilu v dunajskem parlamentu, je po dobro premišljeni taktiki socialnih demokratov povzročil razcep v heimwehrovski frakciji. Medtem ko glavni vodja Heimwehra, knez Starhemberg, podpira krščansko-socialno vlado in je zapovedal svojim poslancem, da morajo glasovati za dogovor, ker si od posojila tudi sam obeta koristi za svoje zavoženo gospodarstvo, nočejo ostali heimwehrovski poslanci, ki stojijo očitno bolj pod vplivom Hitlerja, o tem nič slišati in so stopili v javni afont proti Starhembergu. Nesoglasje se je zaneslo tudi v heimwehrovske organizacije in groze štajerske in tirolske organizacije ustvariti svoja neodvisna vodstva. Edino gornjeavstrijske organizacije so še zveste svojemu vodji Starhembergu, ki je tam doma. Lahko torej rečemo, da je heimwehrovska nevarnost »bila«.

Jeklene čelade v Avstriji prepovedane. Spodnjeavstrijska deželna vlada je v svojem področju prepovedala vsem obrambnim organizacijam nošenje jeklenih čelad.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Lovro Jakomin.

Podpiranje brezposelnih in Javne borze dela

Sredstva, ki se pri nas zbirajo in votirajo za podpiranje brezposelnih, so v očigled naraščajoče brezposelnosti veliko, veliko premajhna, da bi se moglo pomagati in omiliti bedo stotisočev, ki jih te re brezposelnost. Samo ljubljanski OUZD je beležil početkom marca tega leta 24.000 članov manj, kakor običajno. Če pristejem k tem še brezposelne rudarje, železničarje, deloma kovinarje in privatne nameščence, ki niso člani OUZD, ter še sezonske delavce, tedaj nič ne pretiravam, ako rečem, da je število brezposelnih doseglo v Sloveniji 40.000.

Ako vzamem, da je povprečna dnevna plača našega delavca Din 25.—, tedaj je teh 40.000 brezposelnih delavcev izgubilo dnevno na zaslužku 1 milijon dinarjev. Recimo, da bi vsak izmed teh napravil letno samo dvesto šihov, tedaj so ti delavci izgubili letno na zaslužku 200 milijonov dinarjev. Da je izguba teh 200 milijonov za narodno gospodarstvo velik udarec, mi ni potreba še posebej naglašati, ker teh 200 milijonov se je trosilo: polovica za prehrano, nad četrt za stanovanja, ostalo pa za obleko in razno.

Kaj pa se nudi v nadomestilo za izgubljenih 200 milijonov brezposelnim? Evo:

1. Javna borza dela v Ljubljani je imela v svojem budžetu lansko leto za podpore (za celo Slovenijo) Din 1.026.000.—; 2. v budžetu dravske banovine ca. Din 500.000.—; 3. podpore po proračunih občin in Delavske zbornice ca. Din 600.000; 4. podpore strokovnih organizacij ca. Din 400.000.—. Skupaj Din 2.500.000.—.

Torej 2 in pol milijona dinarjev kot nadomestilo za 200 milijonov dinarjev, katere so izgubili brezposelni na zaslužku in s katerimi so le s težavo preživljali sebe in svoje družinske člane. Ako pa bi ta 2 in pol milijona dinarjev razdelili med vseh 40.000 brezposelnih, tedaj pride na vsakega podpore letno Din 62.50. Iz teh podatkov se torej dovolj jasno razvidi, kako mizerno je naše skrbstvo za brezposelne. Naj povdarim takoj na tem mestu, da ravno občine, ki bi bile v prvi vrsti dolžne, temu vprašanju posvečati največ pažnje, razen par častnih izjem (ljubljska, mariborska, trboveljska in še par drugih) sploh ne budžetirajo za podpiranje brezposelnih nikakih sredstev.

Delavske strokovne organizacije radi tega stalno zahtevajo uvedbo obveznega brezposelnega zavarovanja in je njihova zasluga, da se prvi pojavi tega zavarovanja kažejo na

obzoru v obliki Borz dela. Borze dela so sicer predvidene v zakonu kot samoupravne institucije, vendar pa se niso za nje vršile še nobene volitve. Uprave Borz dela je doslej imenoval minister soc. pol., in sicer po dva zastopnika iz vrst delodajalcev, po dva iz vrst delojemalcev in po dva zastopnika Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Predsednik Borze dela je pravtako imenovan od ministra in mora biti iz vrst višjih državnih uradnikov s fakultetno izobrazbo. Z novo uredbo o Borzah dela, ki je izdana 16. II. 1932, pa se iz uprave izključuje zastopnike OUZD. Vse Borze dela so podrejene centralnemu odboru v Beogradu.

Sredstva, ki se pobirajo za Borze dela, so majhna. V celi državi se je doslej zbralo letno 10 do 12 milijonov Din. Za podpore brezposelnim se je budžetiralo letno 4—6 milijonov, ostalo je šlo za upravo in v rezervne fonde, seveda tudi za posredovanja dela. Lansko leto je bilo v državi brezposelnih (po poročilu Del. zbornic) 180.000. Da je silno malo za tako število brezposelnih 4 milijone dinarjev podpor, ni potreba podčrtavati. Delavske organizacije, na čelu z Delavskimi zbornicami, so pokrenile akcijo za zvišanje prispevka in uspelo je. Od 1. aprila t. l. dalje se pobira poleg prispevkov za OUZD 10% prispevka za bolezen, ali 3,6% enodnevnih pri OUZD zavarovane mezde. Prispevek se je torej zvišal za 100%, vendar še tudi to zdaleka ne zadostuje.

V letu 1931 je imela ljubljanska Borza dela v proračunu za podpore Din 1.026.000, vsled naraščajoče brezposelnosti ima v letošnjem letu v proračunu za podpore Din 1 milijon 310.400.—, torej za 284.400 dinarjev več kakor lansko leto. Po poročilu, ki ga je predložil šef te Borze dela upravnemu odboru na seji dne 28. julija t. l., pa niti ta sredstva ne bodo zadostovala za kritje vseh podpor. Do 26. julija t. l. je izčrpanih podpor kakor sledi:

Borza dela v Ljubljani Din 529.779.75; Podružnica B. D. v Mariboru Din 145.645.—; Ekspozitura B. D. v Celju Din 115.806.—; Ekspozitura B. D. v Murski Soboti Din 6.748.—; Obmejni izseljeniški komisariat Rakek Din 6.000.—.

Potrošeno skupno do 26. julija t. l. Din 803.978.75. Ker cela v proračunu predvidena vsota znese Din 1.310.400.—, ostane do konca leta še samo Din 506.421.25. Pred sabo imamo torej še celih 5 mesecev, sredstev pa samo pol milijona Din. Prava brezposelnost in beda ter s

tem največja potreba pa nastopi v zadnjih mesecih, ko nastopi zima. Šef Borze dela je izrazil bojazen, da se vsled tega lahko pripeti, da ostane Borza dela v ravno najakutnejših mesecih brez vsakih sredstev. Z ozirom na tak položaj sem smatral kot nujno, staviti na tej seji ta-le dva predloga: 1. Centralni odbor Borz dela v Beogradu naj doda k obstoječemu proračunu še Din 700.000 na račun zvišanih prispevkov, ki se od 1. aprila t. l. dalje pobirajo in ki v tem proračunu še niso zapopadeni med dohodki. (Računa se namreč, da se bo teh prispevkov kasiralo ca. 800.000 dinarjev še tokom tega leta. 2. Da se, računajoč s sigurnostjo teh naknadnih sredstev, izplačuje brezposelnim tudi nadalje brez zadržka pripadajoče jim podpore. Upravni odbor je gornje predloge z nekimi malimi izpremembami (nebitvenimi) sprejel.

Ker so nastale pred zadnjo sejo ravnateljstva Borze dela govorce, da se namerava letos za poletni čas znižati podpore dnevno od Din 10.— na Din 5.—, smatramo za potrebno povedati, da se kak tak predlog ni stavil ne na ravnateljski, kakor tudi ne na seji upravnega odbora B. D. Če bi to bil slučaj, bi seveda moral proti takemu predlogu zavzeti odločno odklonilno stališče, ker so letos, prvič prispevki povišani, drugič pa 10 dinarjev podpore dnevno ni nič preveč, kar ve pač najbolje tisti, ki mora od te bore podpore živeti. Lansko leto so bile poleti podpore dnevno po Din 6.— (V Borzi dela tedaj še nisem sodeloval). Kar pa je bilo lani, letos ni potrebno, ker je kakor rečeno prispevek višji, poleg tega pa je v Beogradu še vedno par milijonov rezerve, ker se nikdar ne budžetira vseh onih sredstev, ki jih Suzor kasira in je treba, da centralni odbor, ki že od 1929. leta ni nakazal teh rezerv, enkrat to že uredi.

Iz gornjega kratkega poročila je razvidno vse naše brezposelno skrbstvo v okviru Borze dela. To so, kakor rečeno, skromni začetki za popolno in obvezno brezposelno zavarovanje. Na delavstvu in njih organizacijah je, da se pravo brezposelno zavarovanje izcimi iz teh Borz dela. Zato pa zahteva delavstvo, da se v to institucijo razpišejo volitve, da dobi v njih svoj primeren vpliv.

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil »Delavski Politiki« novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! — — —

Angelo Cerkvjenik:

ROSA.

(Povest.)

To je, torej, družina! Družina?! Mati vlačuga, hčerki vlačugi, oče pijanec! Lepe perspektive! Jih je mar malo, ki živijo podobno življenje? Kje so le vsi tisti, ki se pretepajo, mučijo do smrti, ubijajo? Kje so še nepopisno strašne posledice spolnih bolezni? Kdo bi mogel vse to naštet, kdo dovolj glasno in jasno povedati? Kdo bo rešil ta problem? Kdo? Zakon, monogamija, bigamija? Poligamija, poliandrija? Vse je jalovo. Samo en zakon, oster, do neizprososti oster zakon: ostra selekcija zdravih, izločitev vsega bolnega in boljši, pravilnejši družabni red. Preporod človeka? Ali je ob teh pogojih današnjega družabnega reda in današnjega načina življenja možen? Ali ne zadušijo vsake klice novega, boljšega, zdravejšega življenja že ob porodu?

Ali se ta problem ne bo nikdar rešil? Nikdar? Marveč bo večna uganka življenja, nepretrgana gibalna sila, neprestana borba brez konca in kraja, večno ruvanje dobrega in zla, divji ples praelementarnih sil? O, ona ve: Spolnost se bo mo-

rala ločiti od ljubezni; in tedaj bo nastal red. Človeka bodo morali prisiliti k nekemu železnemu redu! K redu, ki se bo opiral na nepoplačeno in naravno. Ljubezen pa bo morala biti neprispodobljivo čista, nesnovna, vedno deviška in vedno vseobča! Spolnost bo le gonilna sila, tajinstvena in neodgonetljiva sila — sredstvo reglementiranega porajanja najboljših, najzdravejših posameznikov. Oplojevanje bo privilegij telesno in duševno najlepših, najboljših ljudi, zdravih ljudi, silnih, k solncu hrepenečih! Družba pa bo morala celo pri teh ljudeh z železno uzdo brzdati strast spolnosti in gorje mu, kdor se bo pregrešil... Brez železne uzde ne bo šlo, vsaj tako dolgo ne, dokler ne bo družba toliko vzgojena, da bo do pičice in vejice natanko poznala — tudi v praksi, ne samo teoretično — kakšne dolžnosti ima vsak posameznik do družbe...

Neumnost, neumnost!

Zopet so jo objele pesimistične misli. Nepričakovano je pozvala na pomoč boga, osebnega, individualnega, krščanskega, cerkvenega boga... Menila je, da bo pri njem našla tolažbo, zatočišče, miren pristan. Z neko trmasto in nepopustljivo doslednostjo je ponavljala besedo: bog, bog, bog... Vse misli so

se krčevito oprijemale teh treh črk... Zazdelo se ji je, da se je ta beseda oblikovala sama od sebe v neizmerno dolgo harmoniko, v brez-krajno vrsto telegrafskih drogov...

— Saj te hočem spoznati, moj bog! Hočem, hočem!

Zaman!

Utrujena, do iznemoglosti izmučena je zaspala. Spala je čvrsto in trdno. Zjutraj je bila zopet vedra in vesela.

— Nikdar več ne bom premišljevala. Vse to premišljevanje ne obrodi nikakšnega sadu, dobrega še celo ne... Življenje gre svojo pot in jaz sem del življenja, drobčkan del!

Komaj je storila dober sklep, pa se je že zopet zalotila pri premišljevanju. Tedaj se je spomnila dr. Springerjeve besede:

»Definicija življenja je kaj preprosta! Glasi se: Misel!«

XX.

Tanja je pozabila na vse svoje mnogoštevne sklepe, kajti misel na Boja, na uničeno življenje, na spoznanje, da se je hotela žrtvovati svojim mladostnim idealom, pa se radi prečudnih razmer ni mogla, vse te misli so jo tako potrle, da se

Doma in po svetu.

Francoski moratorij za plačilo jugoslovanskih dolgov. Vsa plačila od 15. avgusta 1932 do 15. oktobra 1933 se odgode na ta način, da se vsi roki v tej dobi podaljšajo za eno leto. Plačati bi morala naša država oktobra 64.5 in meseca aprila prihodnjega leta 64 milijonov frankov; dalje bi morali plačati do septembra letošnjega leta 56 milijonov od posojila iz leta 1924. Istotako velja moratorij za vojne dolgove v smislu lausanske konference. Odgodi se torej z moratorijem dolg v celoti v znesku 630 milijonov dinarjev.

Skupščina in senat. Narodno skupščino sklicuje predsednik dr. Kosta Kumanudi v petek, dne 5. avgusta ob 10. uri dopoldne. Senat pa bo imel svojo sejo v soboto, dne 16. t. m.

Skorajšnje občinske volitve. Ob priliki imenovanja novega občinskega odbora v Zagrebu je minister Juraj Demetrovič izjavil dopisniku beograjske »Politike«, da se bodo občinske volitve v naši državi v kratkem vršile. (Prej gotovo ne, preden ne bo izdelan in objavljen novi občinski zakon. Op. ur.)

Človek se lahko zmoti. V javnem življenju je običaj, da se zmota nikdar ne prizna. Zato gre preko javnosti mnogo zmot, ki bi marsikoga osmešile in mu odvzele vso resnost, če bi se ne prikrile. Tako se je godilo, se še godi in se bo najbrže še godilo. Znanih je mnogo takih zmot in prikritij. Cela vrsta v prejšnji in zadnji dobi, gospodarske transakcije še iz novejših dobe. Ko bi bile vse te »zmote« znane, kako presenečenje bi bilo. In če stori takšno zmoto kdo, ki je užival moje zaupanje, dasi do tega že po svoji preteklosti ni bil upravičen, kako skrbno ga zatajim. Niti njegovega imena ne povem, da »zmota« ne pride na dan. Ljudje smo, slabiči smo, ki premalo računamo s poštenostjo, pač pa s prikriivanjem zmot jako mnogo. To nas ujeda; to ujeda tudi današnja človeško družbo, ki drugega ne zasluži.

Nepošten občinski blagajnik. V Brišniku na Lušnju je bil aretiran občinski blagajnik, ker je poneveril 350.000 dinarjev.

Novi dvajsetdinarski srebrni novci, ki jih je izdelala državna kovnica v Beogradu, so bili 29. t. m. dani v promet. So slični kakor 10-dinarski, ki so se kovali na Angleškem in tehtajo po 14 gramov. Srebra vsebujejo v razmerju 500 : 1000. Desetdinarskih se je izdalo za 20 milijonov, dvajsetdinarskih pa za 12.5 milijonov.

je zopet strastno oklenila življenja, kakršnega je v prvih letih emigracije živela večina ruskih emigrantov.

V prepričanju, da je ruska revolucija in posledica le-te; boljšeški režim le muha enodnevnica, da so vsi le na nekolikomesečnem oddihu, da je njihovo življenje križem obsovažene jim Evrope le neprijeten — včasih tudi opojen in bolesten — sen, ki se mora izsanjati do dna, v tem prepričanju, v tej iluziji jim je bilo njihovo tedanje življenje le epizoda brez globokejšega pomena. Gospodarji od včeraj se niso mogli uživati v današnji resnici: da so hlapci, katere so včasih zgolj iz obestnosti in puste šale brcali, vzeli v svoje žuljave roke — žezlo... Vse to jim je bil le pust in grd sen. V Leningradu je revolucija... Moskva gori... Lenina so usmrtili... Trockega so pribili na križ... Še jutri, najpozneje po jutrišnjem se bomo peljali čez mejo, vzeli bomo vajeti v roke... mi bomo vzeli vajeti in tedaj...

Gorje njim tedaj! Strašno gorje!

Tam preko pa so dobro poznali misli emigracije in misli nekdanjih gospodarjev, ki so se potuhnil in poskrili v mišje luknje...

Mladina s ceste ograža sigurnost. Pred par leti se je evropsko časopisje v obširnih člankih zgražalo nad zanemarjenostjo mladine v Rusiji, ki da se v tolpah potepa po deželi in v borbi za življenje ograža javno varnost. Sedaj pa, ko so ta poročila nekako utihnila, pa moramo žal vedno češče poročati o sličnih pojavih pri nas. Pred kratkim so v Ljubljani odkrili tatinsko tolpo mladoletnih in tamošnji prisilni vzgojni dom za mladino je vedno prenapolnjen. Sedaj pa so tudi v Zagrebu polovili številnejšo vlomilsko tolpo samih mladoletnih. Sicer nam pa ni treba iti po primere tako daleč: pogledjmo samo v Mariboru, koliko otrok se potepa brez nadzorstva okrog in išče kaj za pod zob s beračenjem, in če se to ne obnese, tudi s tatvinami in vlogi. Mariborski dečji dom bi bil lahko še dvakrat tako velik, pa bi bil tudi vedno poln. Čudno to ni: kako pa naj tisoči brezposelnih skrbe še za otroke, če še sami nimajo kaj jesti?

Osveta ljubosumne žene. V Konjiščah pri Ljutomeru je 29 letni posestnik mlina in kmetije, Feliks Bizjak, začel s svojo dekle ljubavno razmerje, o katerem je zoznala tudi njegova žena. V četrtek, dne 28. t. m., se je dogovoril z dekle, da jo bo čakal zvečer zunaj v čebelnjaku, kamor naj pride k njemu. Žena pa je na nek način to zvedela in sklenila se maščevati. Ko je Bizjak zvečer čakal v čebelnjaku, je kmalu oprezno prišla k njemu ženska postava, ki jo je v temi smatral za dekle. Ko sta si ležala v najtesnejšem objemu, je mladi Bizjak nenadoma zakričal od strašne bolečine. Njegova žena, ki se je mesto deklet vtihotapila k njemu, mu je z ostrim nožem odrezala spolovilo. Bizjaka so prepeljali v bolnico v Gradec. Prosil je, naj proti ženi ne uvajajo kazenskega postopanja, ker ji odpušča. Dvomimo pa, da bo žena posled s kastriranim možem bolj zadovoljna.

Zaplenjen sovjetski parnik. Na mestu, kjer se steka Dnjestr v Črno morje, se je usidral sovjetski parnik »Maksim Gorki«, ki ga je nato rumunska obmejna straža zaplenila. Parnik je imel 20 mož posadke. Kapitan je izjavil, da je bil na poti v Odeso, pa je v megli izgubil orijentacijo in je bil prisiljen se ustaviti. Rumunske oblasti ga pa sumničijo, da je nameraval na rumunsko obrežje izkrcati špijone in komunistične agitatorje.

Tomaž Bača je v svoji oporoki zapustil svoji ženi in svojemu sinu akcij v skupni vrednosti 47 milijonov čeških kron. Poleg tega tudi več graščinskih posestev. Koliko milijonov odpade na njegove delavce, o tem oporoka molči, čeprav je poprej trdil, da so vsi njegovi delavci obenem tudi solastniki njegovega podjetja.

Nacionalni socialisti kot policaji. V nemški deželi Oldenburg, kjer so pri zadnjih volitvah naciji dobili večino, je vlada pritegnila napadalne oddelke nacistov v policijsko službo. Postavili so psa, da jim straži klubaso.

Državljansko premirje po volitvah. Državni predsednik Hindenburg je podpisal odlok, po katerem je v času od 31. junija do 10. avgusta prepovedano vsako javno politično zborovanje in manifestacije, da se politične strasti poležejo in se policija malo odpočije.

Za morilca Gorgulova. Ki je umoril francoskega predsednika Doumerja, je pri novem predsedniku Lebrunu osebno prosila sama Doumerjeva vdova, naj bi ga pomilostili.

Na konferenci petrolejskih podjetij v Parizu so petrolejske družbe sklenile mednarodni petrolejski kartel z namenom, da se cene naftnim produktom zvišajo, čeprav imajo petrolejske družbe vsa leta sem milijardne dobičke. Radi tega je pričakovati, da bodo v oktobru cene petroleju in bencinu znatno zvišane. Edino ruska petrolejska industrija v novem kartelu ni zastopana. Njene konkurence se pa upajo obvarovati z visokimi carinami na ruski petrolej.

Dr. Avg. Reisman:

Delovno pravo v novem obrtnem zakonu.

(Iz predavanja o novem obrtnem zakonu v Strokovni komisiji v Mariboru.)

(Nadaljevanje.)

Mojsrski izpiti.

Pomočniki, ki so opravili pomočniški izpit, dokazali s poslovno knjižico, da so bili v dotični obrti zaposleni predpisani čas ali dokažejo, da so dovršili potrebne strokovne šole, ki nadomeščajo čas zaposlitve, smejo opraviti mojsrski izpit. Ta izpit se opravlja pred izpraševalno komisijo, ki jo postavlja ban pri zbornicah, okrožnih odborih rokodelskih združb ali pri strokovnih šolah.

Tudi ta izpit je javen in ga torej lahko vsakdo posluša, oziroma prisostvuje.

Znanje pri mojsrskem izpitu.

Pri polaganju mojsrkega izpita mora kandidat, pomočnik, dokazati teoretično in praktično izobrazbo za samostojno opravljanje poslov in izdelovanje predmetov iz svojega rokodelstva.

Razen tega pa mora izkazati pomočnik tudi sposobnost za sestavljanje proračunov navadnih del, potrebnih pri omenjenem izdelovanju predmetov in za vodstvo trgovinskih knjig in računov, kakršni se vodijo pri takšni obrti.

Pritožba zoper odločbo izpraševalne komisije.

Medtem ko učenec pri polaganju pomočnega izpita nima nobene pritožbe zoper odločbo izpraševalne komisije, dovoljuje obrtni zakon v § 319 kandidatu-pomočniku pri polaganju mojsrkega izpita zoper odločbo izpraševalne komisije pritožbo na pristojnega bana, ki jo mora vložiti v 8 dneh.

Če ban spozna, da je pritožba upravičena, odredi ponovno opravljanje izpita pred komisijo, ki je sestavljena iz drugih

članov samo za dotični izpit. Odločba o tej pritožbi se mora izdati v 15 dneh. Proti odločbi te druge komisije pa ni več pritožbe.

Ponavljjanje izpita.

Kakor učenec pri pomočniškem izpitu, lahko tudi kandidat pomočnik pri mojsrskem izpitu, če ne pokaže zadostnega uspeha, istega ponavlja v roku, ki ga odredi komisija. Ta rok pa ne sme biti krajši od 3 mesecev.

Taksa za mojsrski izpit.

Kot smo navedli, ni treba plačati za opravljanje pomočniških izpitov komisiji nikakšne izpitne takse. Pač pa mora položiti kandidat pomočnik za mojsrski izpit že ob prijavi izpitno takso, ki jo predpiše ban. To takso dobijo člani komisije za izgubo časa in stroške.

Mojsrsko izpričevalo — diploma.

Pomočniku, ki je opravil mojsrski izpit, izda nato zbornica-združba, torej ne izpraševalna komisija, izpričevalo o opravljenem mojsrskem izpitu. To mojsrsko izpričevalo mora biti natisnjeno v obliki diplome in enotno za vse rokodelske obrti.

Posebni izpiti za upravljalce parnih strojev in kotlov.

Za upravljalce parnih strojev in kotlov, za njih kurjače, za upravljalce električnih naprav in aparatov za razvijanje acetilena in za kinematografske operaterje pa določa § 323 o. z. posebno strokovno izobrazbo in opravljanje posebnih izpitov, ki se bodo vršili pri banki upravi. Podrobnosti bo še predpisal minister trgovine in industrije.

(Dalje prihodnjič.)

Maribor.

Obupno stanje deložirancev v mestni zasilni baraki. V našem listu smo že ponovno poročali o nevzdržnem stanju nesrečnih deložirancev, ki so primorani stanovati v zasilni mestni baraki v Kraljeviča Marka ulici. Nepopisno bedo, ki vlada v tej baraki, je potrebno, da si človek ogleda na licu mesta, kajti šele takrat je mogoče zapopasti, v kakšnem stanju se nahajajo ti izobčenci. V baraki, ki ni primerna niti za živinski hlev, biva 24 deložiranih družin. 48 nedoraslih otrok, ki se le redkokedaj do sitedga najedo, živi v tej baraki skupno z odraslimi! Baraka je mnogo prenzka, prvotno tudi ni bilo oken, tako da je svetloba prihajala le skozi vrata in pa velike razpoke v stenah. Tudi voda ni. Razume se, da se ob deževnih dneh zbira na tleh voda, ki pridere od vseh strani v barako. Da je v baraki veliko mrčesa, ni treba še posebej povdarjati. Kadar je lepo vreme, spijo otroci in odrasli kar pod milim nebom na polju, kajti v notranjosti barake vsled vročine in prahu ni mogoče vzdržati. Le ob deževnih dneh se ti nesrečneži zatečejo pod streho, ki pa je še vedno raztrgana, čeravno so jo pred kratkim za silo popravili. Skoraj vsi stanovalci so brezposelni, ter nimajo nikakšnih gmotnih sredstev za preživljanje. Številne matere preživljajo sedaj svoje otroke z borovnicami, ki jih nabirajo na Pohorju. Drugi zopet iščejo zaslužka na deželi, kjer zaslužijo, če se jim posreči dobiti zaposlitev, Din 10.— na dan, in to pri svoji hrani. Iz izmognanih, skrajno potrhih obrazov, odseva obup. Rajši gremo v smrt, tako zatrjujejo skoro vsi, kot pa da bi morali še dolgo prenašati to bedo. Zaposlitve ni, podpore ne dobimo, krasti ne smemo! Med nami se širi tuberkuloza, gledati moramo, kako gladuje in polagoma hira naša deca. Kaj naj ukrenemo, da bi se rešili tega trpljenja, tako te sprašujejo, če se razgovarjaš z njimi. — Baraka je bila zgrajena pod bivšim županom dr. Juvanom, ki je pristaš katoliške akcije. Očividno pa se tudi sedanje mestno načelstvo za to zadevo ne briga, čeravno se nahajajo med temi stanovalci številni mariborski občani. Priporočamo mestnemu načelstvu, da si te razmere v mestni zasilni baraki na licu mesta ogleda ter ukrene potrebno, da dobijo te nesrečne žrtve gotovih lakomnih hišnih lastnikov človeku dostojno prebivališče. Upamo, da tega poziva ne bo treba več ponoviti.

Jezikovne cvetke in mariborski Večernik. Mariborski Večernik, ki je zelo zanimiv in duhovit list, si je menda v zadnjem času nadel nalogo, da bo očistil naš mili slovenski jezik peg. V to svrhu objavlja v zadnjem času kar brezplačno razne reklamnne lepake in vabila, ki so nalepljena na vrtnih ograjah, drogih itd., če niso pravilno slovenski pisana. Minuli teden je objavil zopet takšno vabilo, s katerim nek oblačilni delavec pozivlja svoje sotrpine, da se udeležijo skupnega sestanka, kjer bodo razpravljali o slabem položaju oblačilnega delavstva. Za zadevo smo se zanimali ter ugotovili, da je pisec tega poziva Hrvat in ni popolnoma večš slovenščine. Za dopisnika mariborskega Večernika pa je bilo to nepravilno napisano vabilo seveda sladkorček. Mariborskemu Večerniku je gotovo poznani slučaj, da je nedavno tega tudi naš list objavil pismo, ki ga je napisal nek mariborski vodja nacionalistov, katero je bilo pisano v taki slovenščini, da bi pisca v šoli uvrstili med začetnike. To jezikovno cvetko pa je mariborski Večernik zamolčal. — Drugače je s pozivom, katerega je napisal krojaški pomočnik, ki ima morda komaj parkrat na leto pero v roki ter vsekar ne obvlada tako dobro slovenščine kakor učeni dopisnik mariborskega Večernika. **Vprašanje zase je seveda, kako bi izgledala na primer obleka, ki bi jo prikrojil ta učeni dopisnik Večernika namesto prizadetega krojaškega pomočnika?**

Vabilo na članski sestanek podr. »Svobode«. ki se vrši v petek, dne 5. avg. s pričetkom ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice s sledečim dnevnim redom: 1. Zvezni kongres v Zagrebu. 2. Volitev delegatov za ta kongres.

Izlet v Ruše. Pevski odsek »Svobode« priredi v nedeljo, dne 7. avgusta izlet k s. Magdiču v Ruše. Odhod ob 13. uri s Kralja Petra trga. Vabljeni vsi sodruzi in sodružice.

Sportniki »Svobodaši!« V petek, dne 5. avgusta ob 8. uri zvečer v klubovih lokalih važen sestanek. Vsi in točno!

Znižana vožnja za Mariborski teden. Legitimacije za nižano vožnjo za Mariborski teden se dobe pri vseh podružnicah »Putnika«, kakor tudi v večjih denarnih zavodih.

Ob priliki Mariborskega tedna se bo vršil v Mariboru gostilničarski kongres.

Samomor. Minuli ponedeljek si je prostovoljno končal življenje 75 letni Matija Kavčič, uslužbenec usnjarne Freund v Melju. Vzrok samomora še ni znan.

Alkohol in nož. V noči od nedelje na ponedeljek je prišlo med tremi gosti v neki gostilni na Meljskem hribu do pretepa, pri katerem je zadobil hlapec Peter Koš zabadljaj z nožem v vrat. Poškodba je bila tako huda, da je Kos kmalu nato umrl.

Tatvina dvokolesa. Minulo soboto je bilo ukradeno iz veže bolniške blagajne dobro ohranjeno žensko dvokoleso, last delavke Katarine Bolkove.

Fizikalno zdravljenje. V glavnem tekom zadnjih 30 let je nastala nova zdravniška veda — fizikalno zdravljenje. Glavne njene panoge so zdravljenje s svetlobnimi žarki (fototerapija), zdravljenje z vodo (hydroterapija), zdravljenje s toploto (thermotherapija), zdravljenje z različnimi vrstami električnega toka, kakor feradizacija, galvanizacija, diathermija in arsonvalizacija (Elektroterapija), zdravljenje z gimnastiko in masažo. Najobičajnejše indikacije za zdravljenje so razna obolenja sklepov (reumatizmi), protin (gih), živčne bolezni: neurastenija, histerija, ischias, neuralgija, vnetje živcev, obolenja mozga, n. pr. multipla skleroza, otroška ohromelost, srčne bolezni, bolezni ožilja, jeter, ledvic, mehurja, prostate, vnetje prsne mrene, črevesna obolenja s slabim delovanjem črevesne muskulature. Jako lepo polje je slabokrvnost, skrofoloza, angleška bolezen in nekatera obolenja kože. Fizikalno zdravljenje je posebno tam na mestu, kjer so bolezni dolgotrajne in kjer bi moglo telo vsled dolgotrajnega uporabljanja medikamentov trpeti škodo. Pomen fizikalnega zdravljenja je očrtal nek znameniti nemški klinik z besedami: Zdravnik današnje dobe brez pripomočkov fizikalne terapije ne more reči, da hodi z zahtevami moderne medicine.

Konec reparacij.

Dogodki dokazujejo, da je bilo stališče delavske socialistične internacionale edino pravilno.

Lausanski dogovor glede reparacij je podpisan, čeprav je imel dolgo križevno pot.

Nemčija bo morala plačati še končno vsoto; izročila bo Banki za mednarodna plačila obveznice v nominalni vrednosti treh milijard mark (okoli 40 milijard Din). Banka bo te obveznice prodala, kadar bodo kupci, ki bodo hoteli plačati za obveznice devetdeset odstotkov nominalne vrednosti. Nemčija bo plačevala zanje petodstotne obresti ter bo v 37½ letih odplačala ta dolg.

Koristno je, da se sedaj, ko je končana borba glede reparacij, pove nekaj besed o tem, kako so reparacije nastale in njih zgodovini.

Med svetovno vojno so zahtevali socialisti vseh dežel mir »brez aneksij in kontribucij, brez osvajanja in brez vojnih odškodnin«. Dokler je Nemčija še mislila, da bo zmagovala v svetovni vojni, ko so bile nemške vojske daleč v notranjosti sovražnih dežel, je rekel nemški finančni minister Heferich v državnem zboru: »Mi se ne bomo mogli odreči temu, da nam naši sovražniki, neglede na vse ostalo, ne bi povrnili vso materialno škodo, ki so jo povzročili s svojo zločinsko vodeno vojno.« Takrat je razglasil nemški imperializem pravico zmagovalcev do reparacij. Nekoliko mesecev pozneje so se sklicevale zapadne sile na besede Nemčije. Sedaj so one zmagovalke. Sedaj so one zavrnilo proletarsko parolo »mir brez aneksij in kontribucij«. Sedaj so one proklamirale: »Nemci bodo vse plačali.« Tako so nastale reparacije.

S čim bi morala Nemčija plačati tako ogromne vsote? Z zlatom? Toliko zlata nima. Z blagom? Tedaj bi morala povišati svoj izvoz do nedosegljive višine, da bi z dohodki izvoženega blaga plačala ta fantastični dolg. In v tem so jo ovirale države zmagovalke same, zagrajujoč se z visokimi carinskimi zidovi pred nemškim blagom. Kako naj bi torej Nemčija mogla plačati? Samo na ta način, da najema od zmagovalcev denar za plačevanje vojne škode prav tistim zmagovalcem!

Dejansko je Nemčija od 1924 do 1929 vzela v inozemstvu mnogo več kredita, kakor pa je zmagovalkam plačala reparacij. Nemčija ni nikdar mogla plačati drugače kakor z najetim denarjem.

Kaj bi bila morala Nemčija storiti tedaj, ko so ji zmagovalke naložile reparacije? Ali naj se brani? Ali se upre vsakemu plačevanju? Za to je bila Nemčija nesposobna. Druge poti ni bilo kakor ta: treba je izpolniti zahteve zmagovalnih držav, v kolikor jih je Nemčija mogla z izkoriščanjem svojih kreditov ter vdati se v to, da se bo neizpolnjivo končno samo pokazalo kot neizpolnjivo. To je bil zmisel nemške »politike izpolnjevanja obveznosti«. Korak za korakom so morale države zmagovalke popuščati od svojih zahtev, ker so same uvidevale, da so zahteve neizpolnjive. Že Youngov načrt 1924 je bilo prvo ublaženje terjatev. Ker je bil ta načrt neizvedljiv, so morale države zmagovalke svoje zahteve drugič zmanjšati po Dawesovem načrtu 1929. Toda komaj nekaj mesecev po sklenitvi Youngovega načrta je nastopila mednarodna gospodarska kriza, ki je s polomom velikih nemških bank v juliju 1931 dosegla svoj vrhunec. Od takrat Nemčija ni dobivala več kreditov v inozemstvu. Če je še takrat plačevala reparacije z najetim denarjem, tedaj je bilo jasno, da dalje ne more plačevati, če ji nihče noče dajati posojil. Kjer nič ni, tam so tudi zmagovalci izgubili pravico; zato jim ni preostajalo drugega, kakor da se — odreko reparacijam.

Če Nemčija ne more plačati reparacij zmagovalkam, tedaj tudi zmagovalke ne morejo plačati svojih vojnih dolgov ameriškim bankam. Topove in granate, avtomobile in ladje, ki jih je Amerika med svetovno vojno dobavljala angleški in francoski vojski, bodo morali plačati ameriški davkoplačevalci sami, delavec Newyorka in Chicaga, kmetje doline Mississipija in Kalifornije! Ta izkušnja dokazuje vsem narodom: prav slab posel je posejati denar ter dobavljati vojno

Godba glasbenega društva železn. delavcev in uslužbencev v Mariboru priredi ob priliki »Marib. tedna«, v nedeljo, 7. avgusta t. l. v gostilni Weber na Pobrežju

VRTNO VESELICO

s sodelovanjem železničarskega pevskega društva „Krilato kolo“
ZAČETEK OB 15. URI — Pester veselični spored — VSTOPNINA PROSTA
V slučaju slabega vremena se bo veselica vršila v nedeljo, dne 14. avgusta.

Za obilno udeležbo se priporoča Odbor

orožje državam, ki se vojskujejo! Ne samo premaganci, tudi zmagovalci ne morejo plačevati svojih dolgov! Konec reparacij naj bo konec kreditov za države, ki vojujejo.

Kaj pomeni konec reparacij za svetovno gospodarstvo za onih dvajset milijonov nezaposlenih na svetu? Ena zapreka pri ozdravljenju gospodarske krize, to je kredita, je odstranjena. Toda je še mnogo mnogo velikih nalog, ki jih je treba rešiti. Z ene strani je treba napraviti sklep o angleških in francoskih vojnih dolgovih, ki jih dolgujeta Ameriki. In z druge strani se mora rešiti vprašanje privatnih dolgov Nemčije, Anglije in Amerike, dolgov, ki jih Nemčija v svojem sedanjem stanju ne more plačati, kakor ne more plačati reparacij. Šele, ko bodo ta težka vprašanja rešena, bo utegnil mednarodni kreditni sistem zopet funkcionirati. Seveda pa prebrodenje mednarodne krize kredita nikakor ne znači konec industrijske depresije na svetu, konec industrijske krize in nezaposlenosti, pač pa je to neizogiben predpogoj postopnega izboljšanja svetovne industrijske depresije. Kapitalistične države so nujno prisiljene končno odstraniti eno od zaprek v svrhu olajšanja krize. Sedaj bodo morale pa še pokazati, če morejo prebroditi še ostale zapreke!

Svet bi bil mogel biti obvarovan pred najhujšimi gospodarskimi pretresi, pred velikim številom kriz zadnjih let, če bi bile meščanske vlade prej, pravočasno, šle po poti, ki jo je pokazala socialistična internacionala.

Mežica.

Vedno novi delavci na cesto. Dne 21. t. m. je svinčena družba v Mežici zopet odpustila 22 rudarjev, a 23. t. m. pa šest delavk v izbiralnici, skupno 28. Namesto delavk pa je nastavila samske delavce pri omenjenih delih z žensko plačo, katera odgovarja po zadnjem sporazumu iz l. 1929 le za ženska dela. Podjetje se tudi sedaj sklicuje, kakor vedno, na padec cen in pomanjkanje naročil.

Razno.

Bencin so nalivali pri goreči sveči. V Svetem Križu nad Hronom v Čehoslovaški je neki trgovec v kleti svoje hiše preliv bencin, pri čemer mu je služkinja svetila s svečo. Plin, ki ga bencin izpuhneva, se je pa ob goreči sveči vnel in povzročil strašno eksplozijo. Bencinov tank se je razletel in hiša se je zrušila. Trideset oseb je bilo poškodovanih, od teh 6 smrtno.

En milijon koledarjev je zgorelo. V Kasselu je v nekem skladišču izbruhnil ogenj in vpepelil en milijon komadov novih koledarjev neke katoliške družbe.

Pri košnji ga je raztrgala granata. V Kanalu ob Soči je posestnik

Josip Peternel kosil in s koso zadel ob granato, ki je tam ležala še izza svetovne vojne. Granata je pri tem eksplodirala in Peternela na kose raztrgala.

Delavska pevska podzveza „Svoboda“.

Na tem mestu bomo odslej priobčevali najvažnejša obvestila naše Delavske pevske podzveze »Svobode«, katera ima svoj sedež v Mariboru.

Pa tudi priključene odseke prosimo, da se poslužujejo tega kotička, ki nam ga je uredništvo prijazno odstopilo. V zahvalo zato se oddelžimo listu na ta način, da bomo peveci in pevke razširjali »Delavsko politiko«, tako v lastnih vrstah, kakor tudi povsod, kamor segata naš vpliv in naš glas.

Družnost!

Odbor Delavske pevske podzveze »Svoboda«.
Partiture.

Na vprašanja raznih odsekov sporočamo, da imama na zalogi te partiture:

Drugih partitur nimamo. Vendar pa priporočamo odsekom, da partiture medsebojno izmenjavajo in na ta način izpopolnjujejo svoje arhive. Posredovanje prevzame Podzveza. Zato je treba, da oni odseki, kateri nam do danes še niso sporočili seznama notnega arhiva, to čimprej store.

Pristop k Mednarodni zvezi delavskih pevcev.

Odbor je prijavil pristop naše Delavske pevske podzveze k Mednarodni zvezi delavskih pevcev. Naša prijava je bila predložena 3. mednarodni konferenci Mednarodne zveze delavskih pevcev, ki se je vršila dne 17. junija v Braunschweigu. Konferenci smo poslali tudi naš pozdrav. Občnemu zboru naše Delavske pevske podzveze je pridržano, da bo definitivno odobril pristop k Internacionali.

Občni zbor Delavske pevske podzveze »Svobode«

se bo vršil še to jesen. Datum še ni določen, tudi kraj ne. Odbor je mnenja, da bi se naj občni zbor vršil ali v Ljubljani ali pa v Mariboru. Priključeni odseki naj se o tem posvetujejo in naj nam sporoče, za katero mesto so se odločili. S tem boš odboru olajšali odločitev. V zvezi z občnim zborom pripravljamo koncert naših pevskih odsekov, ki naj bo nekakšna manifestacija delavske pesmi.

Prireditve.

Pevski odsek »Svobode« Hrastnik II pripravlja izlet v Maribor.

Pevski odsek »Svobode« na Javnorniku pa pripravlja za 14. avgusta t. l. proslavo desetletnice obstoja. Vabi vsa delavska pevska društva, da se te proslave udeležijo.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**
14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio-welt«. Naroča se Administration der »Radio-welt« Wien I, Pestalozzlgasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Razno manufakturno blago, perilo, obleke za moške in dečke, pletenino etc. priporočila po jako nizki ceni trdka

KARL JANČIČ
Maribor, Aleksandrova c. 11

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

Pletenine, stezniki, tudi jenski in kosmetični predmeti, potrebišine za otroke, nogavice, rokavice, ročna dela in krojaške potrebišine.

FRANC ŠKOF,

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg števil. 6.

Vloge obrestujemo po 6½%
proti trimesečni odpovedi.